

A nők számára van még egy „üdvyszerző” jó cselekedet, amellyel „ékesíthetik” magukat: az anyaság vállalása. Hogy vagyunk a világon, az azért van, mert egy nő, egy asszony: édesanyánk vállalta az anyaság nehéz, de üdvözítő terhét, feladatát. S nemcsak világra hozott, hanem fel is nevelt, gonddal, féltéssel, szeretettel, olyan hivatástudattal, amely a legtöbb férfiből hiányzik.

Áldja meg őket Isten mind a két kezével, áldjon meg minden nőt, aki vállalta/vállalja az anyaság nemes hivatását. Áldja meg azokat is, akik ezt nem teheték/tehetik meg, de szerető édesanyaként viszonyulnak minden emberhez, testvéréhez, aki egy áldozatvállaló édesanyának és Istennek drága gyermeke. Így „ékesíti” magát igazán jézusi szeretettel minden keresztény nő, s ezért méltó mindenkor a köszöntésre, tiszteletre és üdvösségre. Ámen.

SÁNDOR SZILÁRD

LÁTSZAT ÉS VALÓSÁG

Mt 27,60/b, 64/a; 28,2/b,c

Ünnepelő gyülekezet, keresztény Testvéreim!

Az emberi lélek jó ismerőjének, a múlt században élt *Carl Gustav Jung*-nak több írását is lefordították magyar nyelvre. A nagy gondolkodó tanácsai ma is megszívlelendők. Ilyenkor, húsvétkor, a *Gondolatok a látszatról és a létezésről* címen megjelent, közkedvelt munkájának kérdésfelvetésére figyelnünk fel leginkább.

Mintha már a cím a húsvét egyik lényeges kérdését fogalmazná meg: látszat és létezés. Mégis, így első hallásra különösnek és távolinak tűnhet e kettősség: látszat és létezés. Első gondolatunk szerint: ami létezik, az látszik, és ami nem létezik, az nem látszik. Majd feltesszük a kérdést: lehet olyan létezés, ami nem látszik, és lehet olyan látszat is, ami nem létezik? Nemde csupán az létezik, ami látszhat és látjuk? Első hallásra a látszat és a létezés kiegyenlíti egymást, nem tűnik sem ellentétes, sem külön időben létező dolognak.

Jungnak – a közismert lélekgyógyásznak – a látszatról és létezésről papírra vetett gondolatait olvasva egyre több és több kérdés fogalmazódik meg bennünk. E kérdések közelebb visznek önmagunk megértéséhez, életszeretetünk bizalommal teljesebb, Istenbe vetett hitünk élőbb lesz. Írásában, az emberi lélek magasságai és mélységei mellett, olvasunk Istenről és Jézusról is. A szerző *Tertullianusszal* együtt vallja, hogy: „*A lélek természeténél fogva keresztény.*”

Nem célom most Jung eme munkájának részletes ismertetése. Csupán két gondolatot idézek tőle, mely húsvéti ünnepünket színesíti. Az első: „*Ha va-*

laki boldognak érzi magát, sem ezt, sem az ellenkezőjét nem kell neki bebizonyítani.” A második: „Az ember szeretne az éveket tovapörgető kerék küllői közé nyúlni, szeretné megőrizni... az örök ifjúságot, nem akar meghalni és elenyészni a földben.”

Ha az ember bensőjét egy jóleső érzés járja át, akkor nem kell neki a boldogságról beszélni, mert ezt megtapasztalta, mert érzi, hogy boldog. Viszont arról is hiába győznénk meg, hogy ez a jóleső állapot kellemetlen vagy fájdalmas számára, és ő ekkor boldogtalan! Éppen olyan felesleges vállalkozás lenne, mint az, hogyha azon fáradoznánk, hogy megállítsuk az idő kerekét.

Sem a Föld forgását, sem a Hold vagy csillagok fényét nem mi határozzuk meg, és nem is befolyásolhatjuk. Hasonlóképpen nem állíthatjuk meg a sziklák mélyéből felfakadó forrásvíz csobogását, nem tehetünk semmit az ellen, hogy ne mélyítse medrét a völgyben csörgedező patak, és hogy ne nőjön folyóvá, folyammá, hogy ne ömöljön be a tóba, tengerbe, óceánba. De tőlünk független az is, hogy megszülettünk és gyermekek, ifjak, felnőttek, öregek leszünk, és tőlünk független az is, hogy meghalunk.

Tőlünk független a hajnalok és reggelek, a szürkületek és éjszakák változása, s hogy az idő múlásával elfogy földi életünk. Hasonlóképpen titok lengi körül azt is, hogy mi vár ránk halálunk után. Azt látjuk ugyan, hogy elhunyt szeretteink földi maradványaival mi történik. Őseinktől megtanultuk, hogyan kell a végtisztséget megadni. Elhunyt szeretteinket koporsóba, majd a végső nyughelyre, a sírba tesszük. Utána a rögök eltakarják előlünk a koporsót, hol megszűnt szívdobogású szeretteink földi maradványa fekszik. Ez az, ami látszik, ez az, amit látunk.

Vajon csupán ennyi lenne az egész? De hova tűnik el az a lélek, ami a szívet dobogtatta, a kezét munkára, simogatásra mozdította, a lélek, ami az emberi hangot beszéddé formálta, az a sok láthatatlan vágy, óhaj, kudarc és siker, küzdelem, tudás, hit, reménység, szeretet, ami mind szerető embertársunk arcvonásaiba ráncosodott élete során? Ami a forrásnak felfelé törést, a szélnek mozgást, a Napnak fényt ad, nem látszik, mégis létező erők. Egy szóval: hova száll, merre igyekszik a lelkünk halálunk után? Ahogy e kérdést feltesszük, máris közelebb kerülünk húsvéthoz. A kérdés csupán hittel válaszolható meg. A lélekben találjuk meg a választ, ami láthatatlan, de letagadhatatlanul létező.

A prédikáció elején említett lélektudós, Jung az emberi élet végét a naplementéhez hasonlítja: „A nap bevonja sugárait, hogy önmagát világosítsa meg, miután fényét egy világra pazarolta el.” Ezt kiegészíthetjük azzal a megállapítással, hogy ugyanaz a Nap, ami nálunk szürkületet ad, a Föld másik felén a hajnali fényt sugározza. Nem láthatjuk a hajnali oldalát a Földnek, ha szürkület borítja be a helyet, ahol élünk. Ennek ellenére a szürkületi fény a Nap másik oldalán hajnalozik. Hasonlóképpen nem tudjuk, mi történik lelkünkkel életünk szürkülete után, de bizalmunk van az örökkévaló Istenben, hogy újra felvirrad a hajnal az örökkévalóság reggelén. Hisszük, hogy Isten nem csak céllal hív minket e földi létbe, de céllal is hív el. Szür-

kület után pedig éjszaka következik, majd a hajnal új reggelre virrad. Cso-
dálatos Isten teremtett világa! Ha az életre ilyenképpen tudunk rácsodálkoz-
ni, akkor közelebb kerülünk húsvéthoz. Ha a látszat és létezés kettősségét
ilyenképpen vizsgáljuk, akkor húsvét lelkünk világossága lesz.

Mit is jelent számunkra húsvét? Az ünnep gyökerei visszanyúlnak a zsidó
nép történelmének – az egyiptomi fogságból való kivonulás – időszakára. A
fogságból való kiszabadulás emlékét őrzik nemzedékről nemzedékre. A ke-
resztény húsvét szintén egyfajta kiszabadulást jelent. Húsvét: a lélek kisz-
abadulása a látszat béklyóiból, a hitelenség láncainak összetörése és remény-
séggel való felvértezése.

A húsvéti titok keresztény közösségeket hozott létre. Jézus halála után így
maradhatott fenn mindaz a tanítás és áldás, amit Ő életében megvalósított.
Máté evangéliumának elbeszélése szerint miután Jézus meghalt, Arimathiai
József levette a keresztfáról, a sziklasírba temette, és ennek bejáratához kö-
vet hengerített. A főpapok és farizeusok arra kérték Pilátust, hogy katonasá-
ggal őriztesse a sírt. Ahogy azonban elmúlt szombat, az Úr angyala le-
szállott a mennyből, és elhengerítette a követ, amelyre leült. A sírt őrző örök
megijedtek. Az asszonyokat pedig bátorította, hogy Jézus feltámadt, és arra
biztatta őket, hogy vigyék híru l a jó hírt a tanítványoknak. Ezután Jézus töb-
beket meglátogatott a maga élő valóságában, és arra kérte a tanítványokat,
hogy a jó hírt tegyék közzé mindenki számára. János evangélista hozzá fűzi
e történetekhez, hogy Tamás nevű tanítványa nem hitte, hogy halála után is-
mét élőként jelent meg mindaddig, amíg nem látta meg az élő Jézus sebeit.

Mit üzen számunkra a húsvéti történet? Először is: magunk előtt látjuk
Arimathiai Józsefet, aki Jézus testét a keresztről levette, és – a hagyományok
szerint – a sziklasírba eltemette. A tisztelet érzésével gondolunk Arimathiai
Józsefre, hogy a végtisztességet megadta Jézusnak, ki méltatlan halállal kín-
szzenvedett. Az események folytatásában e tiszteletézésünk mellé társul en-
nek ellenkezője is, amit nehéz szavakba öntenünk. A farizeusok és főpapok,
kik Jézus halálát okozták, a végső kegyeletet nem adták meg számára. E ke-
gyetlen, embertelen viselkedésük mögött azonban ott volt a kibeszélhetetlen
félelem, ami bennük dült. Félték Jézustól még halála után is. Akkor sem
érezték magukat biztonságban, amikor Jézus már átadta lelkét a Teremtőnek.
Sem előttük, sem utánuk nem történt meg az, hogy sírba eltemetett halottat
katonasággal őriztesse valaki. Milyen kifejező kép, milyen sajnálatra méltó
ember az ilyen! A főpapok és írástudók nem tudtak szabadulni félelmüktől
Jézus halála után sem, félték a szeretet hatalmától. Milyen földhözragadt
gondolkodás, milyen sötét lelkiség! Elfeledték volna azt, hogy Jézusnak az
országa nem e világból való? Úgy tűnik, elfelejtették. Elfelejtették azt, hogy
erővel semmit sem tehetnek az isteni törvények ellen. Önmagukat csapták
be, amikor azt hitték, a fegyverek ellen tudnak állani a lélek hatalmának.

A hívő unitárius keresztény ember számára már nem maguk a húsvéti
események a fontosak, hanem annál inkább a történet jelképes üzenete. Nem
azon elmélkedünk, hogy milyen lehetett valójában az Úr angyala, és miként

hengerítette el a követ, vagy miképpen történhetett meg Jézus feltámadásának a csodája, és mi a biztosítéka annak, hogy ez velünk is megtörténjen. Nem kísértjük az Istent, és nem ostromoljuk csodaváró fohászainkkal. Annál inkább fontosabb számunkra az, hogy az Úr angyala elhengerítette a követ a sírról – vagyis nem maradhatunk kételkedésben a felől, hogy a halál után is van folytatás. Az, hogy az Úr angyalát ma testi szemünkkel nem láthatjuk, az nem keseríthet el, ez nem képezi hitünk tárgyát.

Hisszük, hogy szeretteink sírjáról is elhengeríti az Úr angyala a követ, és majd a mi sírhantunkról is. Mert vigyáz ránk halálunk után is az örökkévaló és gondviselő Isten. Ámen.

DR. SZABÓ ÁRPÁD

IGAZSÁG ÉS SZABADSÁG*

Jn 8, 32

Reményikkel szólok: *Oly csendben nő a versem, mint a fű, / Úgy duzzad, mint rügy duzzad a fán, / Nem szavalok – szavaltunk eleget, / Nagyon sokat – március idusán.*

Ma inkább Isten lelkének a birtokában arról kell beszélnünk, hogy komolyan kell vennünk az életet. Azt hiszem, egyének, népek, nemzetek s az egész emberiség rászorult arra, hogy komolyan vegye önmagát.

Az élet komolyan vétele: felelősségérzet. Tehát számolnunk kell mindannak a következményével, amit megteszünk vagy elmulasztunk. Minél világosabban látja valaki a maga helyét az életben, s minél tisztább lelkiismerettel vállalja érte a felelősségérzetet, annál nagyobb ember, még ha szűk körben folyik is le élete.

A felelősségérzet és a lelkiismeretesség azonban nem jelent tétovázást, bizonytalanságot, határozatlan akaratot. Nemesak az életet magát kell komolyan venni, hanem azt is, ami az életet erre érdemessé teszi: az élet eszményi tartalmát.

Igazságainkat kell komolyan venni, az erkölcsi törvényeket kell komolyan venni, a küldetést és a szolgálatot kell komolyan venni. Mindez így foglalható össze: eszményeinket kell komolyan vennünk.

Minden március idusán ez az eszmény az 1848-as forradalom és szabadságharc örökségeként s a mának szóló üzenetként ölt bennünk és értünk testet. Ma ez az üzenet, mint Isten lelkének új életet teremtő ihletése így foglal-

* Elhangzott Székelykeresztúron, 2002. március 15-én.